

Кочерга Євгенія Володимирівна,
*аспірант Інституту вищої освіти
Національної академії педагогічних наук України*

ВИЗНАЧЕННЯ СТРУКТУРИ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ХІМІЇ

Анотація. У статті окреслено основні підходи до визначення структури здоров'язбережувальної компетентності майбутніх педагогів, запропоновані вітчизняними науковцями. Обґрунтовано необхідність визначення структури здоров'язбережувальної компетентності майбутніх вчителів хімії. Встановлено, що структурними компонентами здоров'язбережувальної компетентності майбутніх вчителів хімії є ціннісно-мотиваційний, інформаційно-змістовий, конативний, організаційно-діяльнісний та результативно-рефлексивний компоненти. Зміст структурних компонентів цієї компетентності є основою для визначення педагогічних умов, необхідних для її формування у студентів в процесі фахової підготовки.

Ключові слова: здоров'язбережувальна компетентність, ціннісно-мотиваційний компонент, інформаційно-змістовий компонент, конативний компонент, організаційно-діяльнісний компонент, результативно-рефлексивний компонент.

Кочерга Евгения Владимировна

ОПРЕДЕЛЕНИЕ СТРУКТУРЫ ЗДОРОВЬЕСБЕРЕГАЮЩЕЙ КОМПЕТЕНТНОСТИ БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ ХИМИИ

Аннотация. В статье обозначены основные подходы к определению структуры здоровьесберегающей компетентности, предложенные отечественными учеными. Обоснована необходимость определения структуры здоровьесберегающей компетентности будущих учителей химии. Установлено, что структурными компонентами здоровьесберегающей компетентности будущих учителей химии является ценностно-мотивационный, информационно-содержательный, конативный, организационно-деятельностный и результативно-рефлексивный компоненты. Содержание структурных компонентов этой компетентности является основой для определения педагогических условий, необходимых для ее формирования у студентов в процессе профессиональной подготовки.

Ключевые слова. Здоровьесберегающая компетентность, ценностно-мотивационный компонент, информационно-содержательный компонент, конативный компонент, организационно-деятельностный компонент, результативно-рефлексивный компонент.

Eugeniya Kocherga

THE DEFINITION OF HEALTH-SAVING COMPETENCE'S STRUCTURE OF FUTURE TEACHERS OF CHEMISTRY

Abstract. *The article proves the necessity of determining the structure of health-saving competence of future teachers of chemistry. The basic approaches to the determination of the structure of health-saving competence proposed by domestic scientists were outlined. On the basis of the work of scientists it was found that the structural components of health-saving competence of future teachers of chemistry are value and motivational, informational and sense, conative, organizational and activity, effectively and reflective components. The content of the structural components of this competence is the basis for determining the pedagogical conditions necessary for its formation in students in the process of professional training.*

Keywords. *Health-saving competence, value and motivational component, informational and contents based component, conative component, organizational and activity component, effectively and reflective component.*

Постановка проблеми

Важливість та необхідність формування здоров'язбережувальної компетентності майбутнього вчителя хімії зумовлюється компетентнісним підходом в освіті та стійкою тенденцією погіршення стану здоров'я дітей та молоді за останні роки. Тому майбутній вчитель хімії повинен бути здатним створювати здоров'язбережувальне освітнє середовище та готовим використовувати здоров'язбережувальні технології у своїй практичній діяльності. Для ефективного здійснення процесу формування здоров'язбережувальної компетентності майбутнього вчителя хімії слід чітко визначити структуру цієї компетентності. Її зміст стане основою для теоретичного обґрунтування та практичного створення педагогічних умов, необхідних для формування здоров'язбережувальної компетентності майбутніх вчителів хімії в процесі їхньої фахової підготовки.

Актуальність проблеми дослідження полягає у недостатній дослідженості структури здоров'язбережувальної компетентності майбутнього вчителя хімії та необхідності розкриття змісту структурних компонентів здоров'язбережувальної компетентності для удосконалення процесу здоров'язбережувальної фахової підготовки вчителя хімії.

Аналіз основних досліджень та публікацій

У сучасних педагогічних дослідженнях В. Бобрицької, Т. Бондаренко, Д. Вороніна, Н. Кравчук, О. Соколенко та інших розкриваються теоретичні та практичні аспекти формування здоров'язбережувальної компетентності майбутніх педагогів. Але поза межами наукових досліджень залишається визначення та розкриття структурних компонентів здоров'язбережувальної компетентності майбутніх вчителів хімії.

Метою статті є визначення структурних компонентів здоров'язбережувальної компетентності майбутніх вчителів хімії та характеристика їх змісту.

Виклад основного матеріалу

Здоров'язбережувальна компетентність майбутнього вчителя є цілісним багатокомпонентним явищем. Визначення її структури важливо для обґрунтування педагогічних умов з формування здоров'язбережувальної компетентності в процесі професійної підготовки майбутніх вчителів хімії. На нашу думку, здоров'язбережувальна компетентність майбутнього вчителя хімії – це динамічна риса особистості, яка заснована на інтеграції знань, умінь, навичок, цінностей і досвіду, що проявляється у здатності і готовності здійснювати здоров'язбережувальну діяльність у навчально-виховному процесі з хімії, яка характеризується адекватною оцінкою власної поведінки, вчинків і поглядів довколишніх, у збереженні та реалізації власних здоров'язбережувальних позицій у різних, зокрема, несприятливих умовах, у ефективному використанні здоров'язбережувальних технологій на заняттях з хімії.

У контексті нашого дослідження ми звернулися до аналізу компонентів здоров'язбережувальної компетентності, представлених у працях сучасних вітчизняних науковців. Так, Д. Воронін визначає такі компоненти процесу формування здоров'язбережувальної компетентності у студентів: аксіологічний (характеризує сформованість потреб і ціннісних орієнтацій студентів, спрямованих на збереження й зміцнення здоров'я); інформаційний (набуття студентами знань і вмінь, що допоможуть зберігати й зміцнювати здоров'я у процесі повсякденної життєдіяльності, а також для самовдосконалення); фізичний (цілеспрямоване використання спеціально підібраних засобів фізичного виховання для досягнення оптимального рівня фізичної підготовленості й морфо-функціонального стану) і творчий (націлює на активне включення студентів у різноманітні види й форми значущої для них здоров'язбережувальної діяльності, що розвиває їхню пізнавальну активність і самостійність)⁴.

В. Бобрицька виділяє такі компоненти формування здорового способу життя у майбутніх вчителів природничих дисциплін: мотиваційний компонент (формування навичок саморегуляції діяльності, що є підґрунтям набуття уміння будувати й реалізувати індивідуальну програму збереження і зміцнення здоров'я свого та інших, розраховану на ближню, середню і далеку перспективу); когнітивний компонент (засвоєння студентами філософської, методологічної, історичної, теоретичної інформації в галузі формування збереження і зміцнення здоров'я); операційно-діяльнісний компонент (опанування способами використання одержаної інформації (об'єктивного і суб'єктивного характеру) для правильного вибору оздоровчих систем, практик, корекційних методик для збереження і зміцнення здоров'я свого та інших, контролю (оцінювання) стану здоров'я відповідно до конкретних умов життєдіяльності (побутової, навчальної, виробничої) і специфіки провідного виду праці (інтелектуальної)); професійно-

⁴ Воронін Д. С. Формування здоров'язберігаючої компетентності студентів ВНЗ засобами фізичного виховання : автореф. дис. на здобуття наук. ступ. канд. пед. наук : 13.00.07 / Д. С. Воронін ; Херсонський держ. ун-т. — Херсон, 2006. — 20 с.

технологічний компонент (опанування формами, засобами і методами збереження і зміцнення здоров'я свого та інших у навчально-виховному процесі)².

Н. Кравчук виокремлює структурні компоненти формування здоров'язбережувальної компетентності у майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів: когнітивно-інтелектуальний компонент – система знань про збереження, зміцнення та відновлення здоров'я, як свого, так і довколишніх, озброєння діалектичним підходом до пізнавальної і практичної діяльності здоров'язбереження, бажання опанувати новими знаннями в означеній галузі; мотиваційно-ціннісний компонент – система усвідомлення своїх потреб, інтересів, цілей, мотивів, важливості цінностей здорового способу життя, мотивації на дотримання його норм, відповідно до вимог суспільства, колективу, що дає змогу реалізувати розв'язання певних завдань, осмислення і оцінка умов, за яких відбуватимуться майбутні дії, актуалізація досвіду, пов'язаного з виконанням завдань і вимог подібного характеру, позитивне ставлення до здоров'язбережувальної діяльності та до майбутньої професії; практично-діяльнісний компонент – спроба, намір, зусилля та готовність до дії⁷.

У дослідженні О. Соколенко визначено компоненти ціннісного ставлення студентів вищих педагогічних навчальних закладів до свого здоров'я. До них належать мотиваційний, когнітивний, афективний та конативний компоненти. Мотиваційний компонент включає сукупність мотивів до покращення здоров'я, готовність до саморозвитку. Когнітивний – ціннісне осмислення теоретичних знань про здоров'я та способи його зміцнення й збереження. Афективний компонент спрямовує студентів на перевагу цінності здоров'я в ієрархії термінальних цінностей; емоційну оцінку феномену здоров'я; відчуття відповідальності за своє здоров'я. Конативний забезпечує активність студентів в оволодінні вміннями та навичками розроблення індивідуальної оздоровчої програми й створення образу свого ставлення до здоров'я; здатність до ведення здорового способу життя¹⁰.

Досліджуючи сутність здоров'язбережувальної компетентності майбутніх вчителів біології, Т. Бондаренко вважає, що основними її компонентами є когнітивний, емоційно-ціннісний та практично-діяльнісний. Когнітивний компонент варто розглядати як сукупність теоретичних медико-біологічних, психолого-педагогічних і методичних знань; умінь педагога педагогічно мислити, що, в свою чергу, передбачає наявність аналітичних, прогностичних, проєктивних, а також рефлексивних умінь. До показників, що свідчать про рівень розвитку когнітивного компонента здоров'язбережувальної компетенції вчителя, належать: знання суті і змісту понять «здоров'я» і «здоровий спосіб життя», основних

² Бобрицька В. І. Теоретичні і методичні основи формування здорового способу життя у майбутніх учителів у процесі вивчення природничих наук : автореф. дис. на здобуття наук. ступ. д-ра пед. наук : 13.00.04 / В. І. Бобрицька ; Ін-т педагогіки і психології проф. освіти АПН України. — К., 2006. — 40 с.

⁷ Кравчук Н. П. Структурні компоненти формування здоров'язбережувальної компетентності у майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів у процесі професійної підготовки [електронний ресурс] / Н. П. Кравчук. — Режим доступу : <http://www.sworld.com.ua/konfer39/132.pdf>

¹⁰ Соколенко О. І. Формування ціннісного ставлення студентів вищих педагогічних навчальних закладів до свого здоров'я : автореф. дис. на здобуття наук. ступ. канд. пед. наук : 13.00.04 / О. І. Соколенко ; Луганський нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. — Луганськ, 2008. — 20 с.

показників складових здоров'я людини (фізичного, психічного, психологічного, соціального і духовного); знання про соматичку, фізичні властивості організму людини, санітарно-гігієнічні вимоги до організації навчально-виховного процесу; розуміння чинників, що впливають на здоров'я; знання основних характеристик здоров'язбережувальних технологій; уміння вивчати, аналізувати й оцінювати стан власного здоров'я та здоров'я учнів, прогнозувати можливі зміни стану здоров'я учнів залежно від створених умов. Серед показників розвитку емоційно-ціннісного здоров'язбережувальної компетенції виділяють такі показники: висока мотивація на виховання здоров'язбережувальних якостей в учнів; переконаність в необхідності передачі своїх знань для здоров'язбереження учнів; виявлення пізнавального інтересу до проблеми збереження здоров'я юного покоління. Практично-діяльнісний компонент здоров'язбережувальної компетенції вчителя передбачає володіння тими вміннями і прийомами діяльності, які забезпечують формування в учнів переконань у потребі дбайливого ставлення до свого здоров'я³.

Як показав аналіз зазначених досліджень, у сучасній педагогічній науці та практиці відсутній єдиний підхід щодо визначення структури здоров'язбережувальної компетентності педагога, зокрема і майбутнього вчителя хімії. Саме тому на основі проаналізованих праць нами визначено структуру здоров'язбережувальної компетентності майбутніх вчителів хімії. Отже, основними компонентами здоров'язбережувальної компетентності майбутніх вчителів хімії, на нашу думку, є ціннісно-мотиваційний, інформаційно-змістовий, організаційно-діяльнісний, конативний та результативно-рефлексивний (рис. 1).

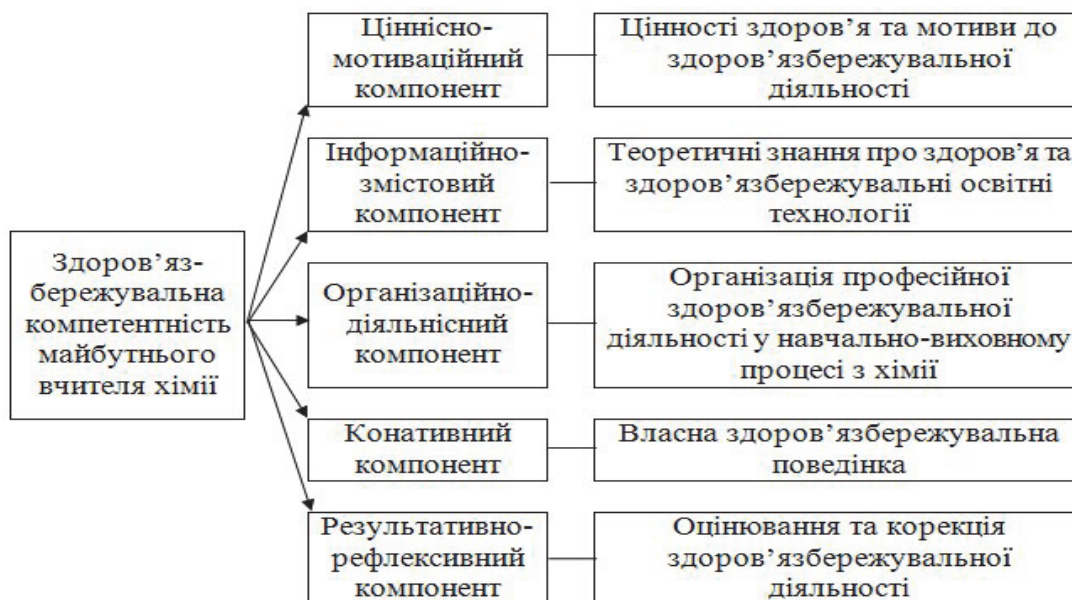

Рис. 1. Структура здоров'язбережувальної компетентності майбутнього вчителя хімії

³ Бондаренко Т. С. Визначення структури здоров'язберігаючої компетентності майбутніх вчителів біології / Т. С. Бондаренко // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. — 2012. — № 1(19). — С. 214–223.

Ціннісно-мотиваційний компонент здоров'язбережувальної компетентності майбутнього вчителя хімії включає бажання та готовність здійснювати здоров'язбережувальну діяльність. Цей компонент складається з двох взаємопов'язаних елементів: цінність та мотив (мотивація). Цінністю традиційно називають все те, що асоціюється з поняттями блага, добра, користі – все те, що викликає до себе позитивне ставлення. Цінності є цілями, до яких прагнуть люди і які пов'язані із задоволенням їхніх потреб. Ю. Оборотов вважає, що цінність – властивість того або іншого предмета, явища задовольняти потреби, бажання, інтереси соціального суб'єкта (індивіда, групи людей, суспільства)³. Мотив є похідним від французького (*motivus* «спонукання до дії»), а під мотивацією розуміють спрямованість та активність особистості⁶. Д. Аширов у своїх працях розглядає мотивацію, як процес фізіологічної або психологічної нестачі або потреби, який спонукає до активізації поведінки у досягненні відповідної мети, а сам мотив – це індивідуальна рушійна сила, яка спонукає вести себе по-іншому¹. Отже, в цьому контексті здоров'я виступає головною цінністю, до якої має прагнути особистість. А мотивація передбачає потребу особистості, яка спонукає її до активної поведінки стосовно збереження та зміцнення здоров'я як власного, так і довколишніх.

Формування ціннісно-мотиваційного компонента передбачає надання студентам розуміння, що здоров'я є основою успішного та щасливого життя, є запорукою активної творчої діяльності в усіх сферах людського буття. Також для майбутнього вчителя хімії важливо сформуванню розуміння особистої відповідальності за юне покоління, адже вчитель власним прикладом може мотивувати учнів вести здоровий спосіб життя. Зазначимо, що обов'язково потрібно створювати позитивну мотивацію до здорового способу життя, тобто акцентуватися саме на позитивному прикладі і позитивних асоціаціях стосовно питань здоров'я.

Інформаційно-змістовий – зорієнтований на формування у майбутніх вчителів хімії теоретичної бази знань з питань здоров'язбережувальної педагогіки. Тут повинно відбуватися ознайомлення студентів з поняттям про здоров'я, його структуру (фізичне, психічне, духовне, соціальне та інтелектуальне), здоров'язбережувальні технології, які можна використовувати як під час навчального процесу з хімії, так і в позанавчальний час. Обов'язковими є знання про вплив хімічних речовин на здоров'я, адже у сучасному суспільстві хімія займає провідне місце серед чинників, які впливають на здоров'я, і досить часто такий вплив є негативним. Вважаємо, що акцент слід робити на позитивному впливі різноманітних факторів, зокрема хімічних речовин, на здоров'я людини.

³ Бондаренко Т. Є. Визначення структури здоров'язберігаючої компетентності майбутніх вчителів біології / Т. Є. Бондаренко // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. — 2012. — № 1(19). — С. 214–223.

⁶ Єрохін С. А. Концепція професійної мотивації студентів як фактора конкурентності на ринку праці / С. А. Єрохін, Ю. В. Нікітін, І. В. Нікітіна // Науковий юридичний журнал. — Хмельницький : Вид-во Нац. академії Держ.ї прикордон. служби України ім. Б. Хмельницького, 2011. — № 1(1). — Ч. II. — С. 20–27.

¹ Аширов Д. А. Трудовая мотивация: учеб. пособие / Д. А. Аширов. — М. : ТК Велби, изд-во «Проспект», 2005. — 448 с.

Організаційно-діяльнісний компонент передбачає формування практичних умінь і навичок організації та здійснення власної діяльності щодо здоров'язбереження майбутнім вчителем хімії. Основою для формування практичних умінь та навичок є теоретичні знання про здоров'я та мотивація до діяльності. Реалізація цього компонента здоров'язбережувальної компетентності зорієнтована на опанування студентами прийомів практичного використання засвоєної інформації щодо організації здоров'язбережувального освітнього простору, щодо використання здоров'язбережувальних технологій в навчальному та позанавчальному процесі з хімії. Також організаційно-діяльнісний компонент передбачає вміння оцінювати стан здоров'я учнів, зрозуміти їхні індивідуальні особливості, вміння створювати позитивну психологічну атмосферу взаєморозуміння. Організаційно-діяльнісний компонент визначає можливість оцінки професійних здібностей майбутніх вчителів хімії.

Важливим компонентом, який виокремлюємо у структурі здоров'язбережувальної компетентності майбутнього вчителя, є *конативний (поведінковий) компонент*. Він тісно пов'язаний з організаційно-діялісним, але на відміну від нього передбачає організацію особистої поведінки студента задля збереження та зміцнення власного здоров'я. До цього компонента входить дотримання здорового способу життя майбутнім вчителем, відсутність у нього шкідливих звичок, вміння правильно співвідносити режими праці та відпочинку, раціональне харчування, оптимальний обсяг рухової активності, загартовування й вміння зняти психологічну напругу. Ми підкреслюємо важливість конативного компонента та його відокремлення від організаційно-діялісного, оскільки педагог має не тільки вчити інших бути здоровими, а й сам прикладати всі зусилля для збереження та зміцнення власного здоров'я і в такому випадку бути позитивним прикладом для молоді.

Останнім компонентом, який ми виокремлюємо у структурі здоров'язбережувальної компетентності майбутнього вчителя хімії, є *результативно-рефлексивний компонент*. За визначенням науковців, рефлексія є функцією свідомості, спрямована на самопізнання певних перешкод, що виникають у предметній діяльності, соціально-психологічній взаємодії або проблемній ситуації. Ця функція активується внаслідок загострення внутрішніх і зовнішніх суперечностей, за наявності когнітивного конфлікту й забезпечує зміну позиції особистості до себе як суб'єкта пізнання, діяльності й спілкування. Продуктом рефлексії є пошук і створення особистістю нових смислів, цінностей як якісних складових самосвідомості особистості, що істотно змінюють її ставлення до себе, до інших і предметної ситуації. Результатом рефлексії є особистісний розвиток, формування суб'єктності як творчого ставлення до життєвого шляху⁸. До рефлексії належать такі явища, як самопізнання, переосмислення, перевірка своєї думки про себе, про інших людей та про те, що, на думку суб'єкта, думають про нього інші люди, як вони його оцінюють і як до нього ставляться. Без рефлексії неможливо

⁸ Мирошник О. Педагогічна рефлексія як чинник вияву творчого потенціалу особистості вчителя / О. Мирошник // Естетика і етика педагогічної дії. — 2011. — Вип. 2. — С. 47–57.

встановлювати правильні взаємини з іншими людьми⁵. Отже, результативно-рефлексивний компонент здоров'язбережувальної компетентності передбачає володіння майбутнім вчителем навичками оцінки та самооцінки здоров'язбережувальної діяльності з метою фіксації її результатів, уміння вести облік, свідомо контролювати й аналізувати результати своєї діяльності, а також продукт і процес діяльності учнів щодо здоров'язбереження. На основі результатів контролю та самоконтролю майбутній вчитель повинен вміти коригувати свою поведінку з метою підвищення ефективності здоров'язбережувального освітнього процесу.

Висновки

Визначені структурні компоненти здоров'язбережувальної компетентності майбутнього вчителя хімії відображають сучасні освітні тенденції, виступають основою для побудови освітнього процесу з хімії на засадах здоров'язбереження. Вони дають змогу сформуванню певної системи знань у галузі здоров'язбережувальної педагогіки та ролі й значенні хімії для збереження та зміцнення здоров'я. Здобуті теоретичні знання трансформуються в практичну діяльність як на професійному, так і на особистісному поведінковому рівні.

Отже, такий підхід до визначення структури здоров'язбережувальної компетентності майбутнього вчителя хімії є запорукою його професійного та особистісного зростання. Структурні компоненти здоров'язбережувальної компетентності є основою для визначення педагогічних умов, які необхідно створювати у процесі професійної підготовки майбутніх вчителів хімії у вищому навчальному закладі.

Перспективи подальших досліджень у цьому напрямі

Подальшим кроком у дослідженні проблеми формування здоров'язбережувальної компетентності майбутнього вчителя хімії є визначення показників та критеріїв сформованості цієї компетентності, які розроблятимуться на основі структурних компонентів здоров'язбережувальної компетентності.

Список використаних джерел

1. Аширов Д. А. Трудовая мотивация: учеб. пособие / Д. А. Аширов. — М. : ТК Велби, изд-во «Проспект», 2005. — 448 с.
2. Бобрицька В. І. Теоретичні і методичні основи формування здорового способу життя у майбутніх учителів у процесі вивчення природничих наук : автореф. дис. на здобуття наук. ступ. д-ра пед. наук : 13.00.04 / В. І. Бобрицька ; Ін-т педагогіки і психології проф. освіти АПН України. — К., 2006. — 40 с.
3. Бондаренко Т. Є. Визначення структури здоров'язберігаючої компетентності майбутніх вчителів біології / Т. Є. Бондаренко // Педагогічні

⁵ Джурицький П. Б. Компоненти підготовленості до здоров'язбережувальної професійної діяльності майбутніх учителів фізичної культури [електронний ресурс] / П. Б. Джурицький // Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України. — 2012. — Вип. 5. — Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnadps_2012_5_9

науки: теорія, історія, інноваційні технології. — 2012. — № 1(19). — С. 214–223.

4. Воронін Д. Є. Формування здоров'язберігаючої компетентності студентів ВНЗ засобами фізичного виховання : автореф. дис. на здобуття наук. ступ. канд. пед. наук : 13.00.07 / Д. Є. Воронін ; Херсонський держ. ун-т. — Херсон, 2006. — 20 с.

5. Джуринський П. Б. Компоненти підготовленості до здоров'язбережувальної професійної діяльності майбутніх учителів фізичної культури [електронний ресурс] / П. Б. Джуринський // Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України. — 2012. — Вип. 5. — Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnadps_2012_5_9

6. Єрохін С. А. Концепція професійної мотивації студентів як фактора конкурентності на ринку праці / С. А. Єрохін, Ю. В. Нікітін, І. В. Нікітіна // Науковий юридичний журнал. — Хмельницький : Вид-во Нац. академії Держ.ї прикордон. служби України ім. Б. Хмельницького, 2011. — № 1(1). — Ч. II. — С. 20–27.

7. Кравчук Н. П. Структурні компоненти формування здоров'язбережувальної компетентності у майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів у процесі професійної підготовки [електронний ресурс] / Н. П. Кравчук. — Режим доступу : <http://www.sworld.com.ua/konfer39/132.pdf>

8. Мирошник О. Педагогічна рефлексія як чинник вияву творчого потенціалу особистості вчителя / О. Мирошник // Естетика і етика педагогічної дії. — 2011. — Вип. 2. — С. 47–57.

9. Оборотов Ю. Н. Традиции и новации в правовом развитии : монография / Ю. Н. Оборотов. — О. : Юридич. л-ра, 2001. — 156 с.

10. Соколенко О. І. Формування ціннісного ставлення студентів вищих педагогічних навчальних закладів до свого здоров'я : автореф. дис. на здобуття наук. ступ. канд. пед. наук : 13.00.04 / О. І. Соколенко ; Луганський нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. — Луганськ, 2008. — 20 с.

Eugeniya Kocherga

THE DEFINITION OF HEALTH-SAVING COMPETENCE'S STRUCTURE OF FUTURE TEACHERS OF CHEMISTRY

A future teacher should have health-saving competence. Determining its structure is a necessary basis for justification pedagogical conditions of the formation of the competence in the training of future chemistry teachers. The health-saving competence of a future chemistry teacher is a dynamic personal feature based on the integration of knowledge, skills, values and experience, which manifests in ability and willingness to realize health-saving activity in educational process of chemistry, which is characterized by the adequate evaluation of his or her own behavior, actions and attitudes of others; in maintaining and implementing his or her own health-saving positions in different, especially adverse, conditions; in effective using of health-saving technology in a chemistry class.

The structural components of health-saving competence of future chemistry teachers are value and motivation, informative, conative, organization and activity and effective and reflective components. The value and motivation component of health-saving competence of a future chemistry teacher includes the desire and readiness to realize health-saving activity. The informative component of health-saving competence of a future chemistry teacher guides the formation of the theoretical knowledge base on issues of health-saving pedagogy. The organization and activity component of health-saving competence of a future chemistry teacher suggests the formation of practical skills and abilities of the organization and implementation of health-saving professional activities. The conative (behavioral) component of health-saving competence of a future chemistry teacher suggests the organization of a student's own behavior to preserve and strengthen his or her health. The effective and reflective component of health-saving competence of a future chemistry teacher suggests the possession of skills of evaluation and self-evaluation of health-saving activity for fixing its results, the ability to keep records, consciously monitor and analyze the results of own activities as well as the product and process of students' health-saving activity.